

ת"פ 21781/05/14 - מדינת ישראל נגד ג כ

בית משפט השלום בנתניה

09 מרץ 2016

ת"פ 21781-05-14 מדינת ישראל נ' כ

בפני כב' השופטת הבכירה גלית ציגלר

המאשימה מדינת ישראל - ע"י עו"ד יפעת פינצובר

נגד

הנאשם ג כ - ע"י עו"ד רועי לנג

החלטה

1. כנגד הנאשם, יליד 1978, הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת איומים כלפי גרושתו, וזאת לאחר שביום 1.10.13, במהלך פגישה עם בתו במרכז הקשר בנתניה, הוא אמר לעובדת סוציאלית, עדת תביעה מס' 3, כי יפגע באשתו (יוער כי כתב האישום תוקן ביום 28.12.15 וגרושתו של הנאשם הוספה כעדת תביעה).

2. בטרם ניתן מענה לכתב האישום, העלה הסנגור טענה מקדמית לפיה יש להורות על מחיקת כתב האישום בשל העובדה - שעליה לא חלקה המאשימה - כי כתב האישום הוגש בהתבסס על הודעת פקס שהעבירה אותה עובדת סוציאלית למשטרה לאחר האירוע, מבלי שנחקרה על האמור בה. הסנגור טען, כי מדובר בהתנהלות מקוממת ושעורוריית החותרת תחת בסיסו של ההליך הפלילי ותחת זכותו של הנאשם להליך הוגן וצודק, שכן הגשת כתב אישום הינו צעד דרסטי וחריג, אשר מחייב לערוך בדיקה מקיפה ומעמיקה של התלונה עליה הוא נסמך - ומשהדבר לא נעשה במקרה זה, והמאשימה לא דאגה להשלמת חקירתה של המתלוננת, הרי שיש להורות על מחיקת כתב האישום, בהתאם לאמור בפסיקה.

הסנגור הוסיף, כי העובדה שהמתלוננת הינה עובדת סוציאלית אינה פוטרת אותה מלהגיש תלונה ולהיחקר ככל אדם אחר, ואין לתת לה שום מעמד מועדף על פני כל אזרח המגיש תלונה במשטרה (תוך שהשווה מעמדה לבעלי תפקידים שונים, ובין היתר כאלה שנדרשים לערוך רשומה מוסדית או מזכר).

3. ב"כ המאשימה השיבה לדברים, וטענה כי התשובה לשאלה האם ניתן להגיש כתב אישום על סמך הודעת פקס בלבד, צריכה להתברר במסגרת שמיעת הראיות בתיק, במהלכה ניתן יהיה לחקור את העובדת הסוציאלית על תוכן הודעתה, ומשקל הראייה יקבע בתום ההליך. כמו כן, אין מדובר בהודעת פקס של מתלונן רגיל, אלא של בעל תפקיד שכדבר שבשגרה נמצא בקשר עם רשויות אכיפת החוק, ובשעה שהחוק אינו מחייב לחקור כל מי שמסר תלונה, ואין מחלוקת כי הודעת הפקס הועברה לנאשם והוא נחקר על המיוחס לו - הרי שלא הוכחה כל פגיעה בעקרונות הצדק ויש לדחות את טענת הנאשם בעניין.

4. הסנגור השיב לטענות המאשימה, וטען כי יש להתייחס לעובדת הסוציאלית כמתלוננת רגילה, המחויבת למסור הודעה בפני איש מרות לאחר הגשת תלונתה, מה גם שבמקרה זה המתלוננת לא הגישה את התלונה

מתוקף הסמכויות המוקנות לה כעובדת סוציאלית, והעובדה שהאירוע ארע במרכז קשר - אין בה לשנות ממסקנה זו. כמו כן, חוקרי המשטרה אמונים על גילוי האמת, ותפקידם מחייב חקירה מסודרת של כל מתלונן, במיוחד במקום בו מדובר באירוע של איומים אשר מבוסס על תלונה יחידה.

5. הטענה בדבר הגנה מן הצדק מעוגנת בסעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, ועניינה הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי, צודק והוגן. ההגנה תחול בכל מקרה שבו הגשת כתב האישום או ניהול הליך פלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, כאשר הנטל להניח תשתית עובדתית לטענת הגנה מן הצדק רובץ על כתפי הנאשם.

בפרשת בורוביץ' נקבעו שלושה שלבים לקיומה של ההגנה, כאשר הראשון עוסק בזיהוי הפגמים שנפלו בהליך שנוהל בקשר לנאשם ועוצמתם - ללא בחינת אשמתו או חפותו;

השלב השני נועד לבחון האם קיומו ההליך הפלילי למרות פגמיו, עולה כדי פגיעה קשה בתחושת הצדק וההגינות, כאשר על בית המשפט לאזן בין האינטרסים השונים, בין היתר, חומרת העבירה המיוחסת לנאשם, עוצמת הראיות (הלכאוריות או המוכחות) המבססות את אשמתו, נסיבותיהם האישיות של הנאשם ושל קורבן העבירה ומידת הפגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן;

לאחר מכן, ואם התשובה לשלבים הקודמים נמצאה חיובית, יש לבחון האם ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב האישום (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט (776)).

6. על מנת לבחון את כלל הנתונים והחקירה שבוצעה ע"י המשטרה, ביקשתי להעביר לעיוני תחילה את הודעת הפקס נשוא הבקשה, ואח"כ את תיק החקירה כולו. בחינת הודעת הפקס שכתבה העובדת הסוציאלית, מעלה כי היא מנוסחת כמכתב מיום 8.10.13 (7 ימים לאחר האירוע), ובכותרתו נאמר "בהמשך לפניה טלפונית של קצין אלימות במשפחה במשטרת נתניה, כשלאחר מכן מתוארת השתלשלות האירוע שבו נחשפה, לטענתה, לאמירות הנאשם שהן בבחינת איום, תוך התייחסות למקום בו הושמעו הדברים, לנסיבות השמעתם, ולחילופי הדברים שלאחר מכן.

עוד עולה מהתיק, כי למרות קיומה של שיחה טלפונית כלשהי בין העובדת הסוציאלית לבין מי מחוקרי המשטרה - אין כל רישום או תיעוד של אותה שיחה, ונוצר רושם שבמקום לפעול בדרך המקובלת, ולבקש מהעובדת הסוציאלית למסור תלונה במשטרה או לשלוח אליה חוקר כדי לגבות ממנה הודעה, היא הונחתה להעלות את הדברים על הכתב ולשלוח בפקס למשטרה, והדבר מעורר תהיות וסימני שאלה בדבר תקינות התנהלותה של המשטרה והאופן שבו הוחלט "לקבל" את דבריה של העובדת הסוציאלית. אין בתיק כל תיעוד מתי התקיימה השיחה הטלפונית ועם מי, או מדוע הועבר הפקס כשבוע לאחר מועד האירוע נשוא כתב האישום, כשלא ניתן לומר שמדובר בהתרחשות טריה עליה מעידה אותה עובדת סוציאלית מיד לאחר שחוותה את הדברים.

לטעמי, מדובר בפגמים שנפלו בהליך שננקט כנגד הנאשם, כאשר עוצמתם של הפגמים מתחזקת לאור העובדה

שהנאשם זומן לחקירה על אמירותיו והכחיש את תוכן האיומים שתוארו במכתבה של העובדת הסוציאלית, והיה ראוי שבטרם הגשת כתב האישום, יבדק החשד ויבחן באופן מעמיק ובלתי אמצעי עם מי שמסר את התלונה, אשר יתייחס לטענות שהעלה הנאשם בדרך המקובלת - בפני חוקר משטרה (ולא בשיחה טלפונית או בפקס).

ואוסיף, כי לטעמי האמור בהודעה שנשלחה בפקס אינו מספק התרשמות ישירה מהאופן בו תיארה המתלוננת את ההתרחשות החריגה, ומבטל את האפשרות לחקור אותה על הדברים שמסרה, ואך מתבקש היה שהיא תזמן לתחנת המשטרה או שישלח אליה חוקר כדי להגיש תלונה מסודרת - בוודאי כך לאחר שהנאשם מסר את גירסתו. הימנעותה של המשטרה והמאשימה מלבצע חקירה או מלהשלים את הפעולה המתבקשת, הינה בבחינת פגם משמעותי בהליך החקירה ומלאכת גביית הראיות, ולא יתכן כי אדם אשר נחשף לעבירה במסגרת תפקידו, והוא אינו שוטר או נציג חוק, יקבל יחס מועדף ודברים שהעלה על הכתב - בהודעה ששלח בפקס לבקשת המשטרה כשבוע לאחר האירוע המתואר בתלונה - יתקבלו באופן מוחלט, ללא חקירה כמקובל, והתוצאה תהיה הגשת כתב אישום.

הדברים מקבלים משנה תוקף בשעה שמדובר במקרה בו האיומים הנוטעים לא הושמעו באוזני המאויים, כשלפי תוכן ההודעה עולה כי מדובר בסיטואציה רגישה של פגישה במרכז קשר בנסיבות לא פשוטות, באופן המצריך הקפדה יתרה בבחינת האירוע וגרסתו של כל מי שהיה מעורב בו.

אני ערה לכך שהמתלוננת הינה עובדת סוציאלית אולם עצם תפקידה אינו נותן לה מעמד על, העדפה, או פוטר אותה מלהגיש תלונה ולהיחקר כמקובל.

ועוד אוסיף, כי אם תתקבל האפשרות להגיש תלונות בכתב ללא חקירה, ולבסס בדרך זו הגשת כתב אישום, היכן יעבור קו הגבול, האם ניתן יהיה לשלוח הודעה בדואר אלקטרוני, או אולי במסרון לחוקר הרלוונטי???

ומי הם אלו "בעלי הייחוס" שניתן יהיה לקבל מהם הודעות כאלו ללא חקירה, ובאלו נסיבות תחשב הודעתם כבסיס מספק לכתב אישום, ודומה כי זהו פוטנציאל למדרון חלקלק ללא כללים מובנים ומוסדרים, כפי שחקירה הוגנת צריכה להתקיים.

7. בחינת הפסיקה מעלה, כי היו מקרים בהם הורו בתי המשפט על ביטול כתב אישום שהוגש ללא חקירת הנאשם על העבירות שבגינן הועמד לדין. אומנם המדובר במקרים בהם לא נחקר הנאשם והעבירות היו מתחום התכנון והבניה, אולם אני סבורה כי הדברים העומדים ביסוד אותן החלטות - באשר למטרות החקירה בטרם העמדה לדין והשלכות אי קיומה של חקירה הולמת - יפים גם לנסיבות המקרה שלפניי, בשינויים המחוייבים:

"עצמתו של ההליך הפלילי והשלכותיו המהותיות על הפרט אשר מחייבות, בין היתר, הקפדה על קיומו של הליך הוגן גם בשלב החקירה... מטרת החקירה הינה להגיע למסקנות אמת אודות קיומה או העדרה של עבירה ואודות זהות העבריין... נקבע כי חובה זו היא: 'נגזרת של זכותו להליך הוגן, ושל מטרת החקירה וההליך: בירור האמת. חקירה שאינה קשובה לטענותיו של החשוד ואינה מבררת אותן עלולה להחטיא מטרה זו. יתר על כן, חקירה שאינה מעמתת את החשוד עם החשדות כנגדו ומאפשרת לו להגיב להם, עלולה להיתפס בעיני החשוד ובעיני הציבור כחד צדדית. כזו, אשר תרה אחר ראיות לביסוסה של הרשעה ואינה בוחנת בצורה מלאה וחפצה את אפשרות החפות'... החובה האמורה אינה נסוגה או נחלשת כאשר החקירה עוסקת בעבירות על דיני התכנון והבניה. הרשעה בהן מכתימה את

המורשע וחושפת אותו לאמצעי ענישה בלתי מבוטלים... החובה לחקור אינה חדשה. כבר בשנת 1993 עיגנה היועץ המשפטי לממשלה בהנחיה ליחידות התביעה. בהמשך אומצה בפסיקתם של בתי המשפט ברחבי הארץ... (ת"פ 5565/14 מדינת ישראל נ' ביתאר ואח' (19.7.15), וראה גם את פסקי הדין המאוזכרים בו: עמ"ק 20602/06 מדינת ישראל נ' לוי (20.5.07); ת"ב 9493/07 מדינת ישראל נ' טי.טי.וי הפקות בע"מ (26.12.07); תו"ב 15398-03-10 ועדה מקומית לתכנון ולבניה בקעת בית הכרם נ' שיח' מוחמד (16.1.13); ע"פ 1722-04-13 שלום נ' עיריית מגדל העמק (10.7.13)).

8. בנסיבות שפירטתי, נראה כי ההחלטה על הגשת כתב האישום עפ"י הודעת פקס ששלחה המתלוננת למשטרה ביום 8.10.13 - בגין אירוע מיום 1.10.13, לאחר שיחת טלפון שאינה מתועדת, עם חוקר או גורם משטרי אחר בלתי ידוע, וכשהמתלוננת לא נחקרה בדרך המקובלת, הינה החלטה מקוממת ומכעיסה המעדיפה בצורה בלתי ראויה בעל תפקיד במקום בו אין לכך הצדקה, והדבר יוצר פגיעה בתחושת הצדק וההגינות, ולטעמי פעלה המשטרה ב"קיצור דרך" ובאופן היוצר רושם של חד צדדיות וחוסר שיוויון בין הצדדים הקשורים בחקירה.

לא מצאתי כי בשלב זה קיימת דרך לריפוי הפגם שבכתב האישום, שכאמור נסמך במלואו על אותה הודעת פקס, ולפיכך אני מורה על מחיקת כתב האישום.

המזכירות תשלח ההחלטה לצדדים בדואר.

ניתנה היום, כ"ט אדר א' תשע"ו, 09 מרץ 2016, בהעדר הצדדים.